

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

יום ראשון כ"ט טבת תשפ"ו, 18/01/26

לכבוד :

מנהל/ות התיכונים

מנהל/ות החטיבות העליונות

רכזים/ות ומורים/ות בחטיבה העליונה

עדכון החוזר סמסטר ראשון בתיכון¹ לשנת תשפ"ו בלבד

בשנת תשפ"ה פתחנו תכנית בה מתאפשר לכל תלמיד ותלמידה ללמוד קורס אקדמי, משולב דיגיטל, שיהווה חלק מתכנית הלימודים הנלמדת לבגרות. מטרתה של התוכנית היא לפתח כישורי למידה אקדמיים, לבסס את תחושת המסוגלות העצמית בהקשר האקדמי, ולאפשר צבירת נקודות זכות אקדמיות במהלך הלימודים בתיכון. הקורס האקדמי, נלמד בבית הספר במסגרת הכיתתית, בהוראה, ליווי ותמיכה של המורים. הבחינה מתקיימת במוסד האקדמי ומהווה חלופה חלקית של הבגרות במקצוע הנבחר בתוספת בונס שיינתן על הציון האקדמי. תכנית זו יוצרת גשר לאקדמיה תוך נתינת הזדמנות שווה לכלל התלמידים. התכנית מאפשרת לתלמידים לרכוש כלים ללמידה עצמאית ולמיומנויות המאה ה-21 יחד עם צבירת נקודות זכות לאקדמיה. במקביל, התכנית מזמנת למורים אפשרויות לרכישת ידע עדכני ורלוונטי בתחום הדעת, ולהרחבת ארגז הכלים הפדגוגי והטכנולוגי. המורים המשתתפים בתכנית משתתפים בפיתוח מקצועי מלווה הוראה, למידה והערכה. פרטים נוספים על התכנית סמסטר ראשון בתיכון, [באתר התכנית](#).

רציונל

התוכנית החדשה ביחידות המורחבות, היא נדבך נוסף בתפיסת תנ"ך ממ' בכלל ובחטיבה העליונה בפרט, על פי תכנית הלימודים ביחידות ההגבר בתנ"ך ממ' לחינוך העל-יסודי.

תכנית סמסטר ראשון בתיכון מאפשרת ללמד את הקורס האקדמי בשיעורי תנ"ך ממ' ביחידות ההגבר בכיתה על-ידי המורה לתחום זה ועל-פי מערכת השעות, וכך הציון בקורס האקדמי יהיה רכיב בציון הבגרות במקצוע ויקנה נקודות זכות אקדמיות (נק"ז). שאלות נוספות ומענה עליהן ניתן [בקישור](#).

¹ למשרד החינוך שמורה הזכות לעדכן פרטים הנוגעים למתווה התוכנית, למבנה ולתכנים ככל שיידרשו וככל שיימצא לנכון. כל עדכון שכזה יוצג מראש למורים שילמדו בתוכנית.

מבנה הלמידה

הכיתות בתוכנית הן הכיתות האורגניות. הן תלמדנה את הקורס האקדמי של האוניברסיטה העברית "הנהגה במבחן: קריאה בספר שופטים" אשר יחליף את היחידה "מנהיגות במבחן" במסגרת לימודי יחידות ההגבר בתנ"ך ממ' והשעות המובנות במערכת.

בשנת תשפ"ו, לתלמידים המתחילים את לימודי ההגבר בכלל, מבנה הלמידה ביחידות ההגבר בתנ"ך ממ', משתנה.

בשנת תשפ"ו, לתלמידים המסיימים את לימודי ההגבר בתנ"ך ממ', מבנה הלמידה נשאר כמות שהוא. לימודי ההגבר כוללים שלוש יחידות לימוד. היחידה "הולך נגד הרוח" היא יחידה להערכה חיצונית. היחידות "שייכות וזרות" ו"מנהיגות במבחן", הן יחידות להערכה פנימית, לבחירת המורה. אחת מהן היא בחינה באישור מפמ"ר, והשנייה הערכה בדרך החקר באישור ובקרה של הפקוח על הוראת התנ"ך.

בשנת תשפ"ו, לתלמידים המתחילים מחזור י' או י"א, את לימודי ההגבר מבנה הלמידה ביחידות ההגבר בתנ"ך ממ', משתנה. שתי יחידות הלימוד "הולך נגד הרוח" ו"מנהיגות במבחן" תהינה להערכה חיצונית, והיחידה "שייכות וזרות" תהיה יחידה להערכה פנימית, הערכה בדרך החקר, באישור ובקרה של הפקוח על הוראת התנ"ך.

לכן מבנה הלמידה בשילוב הקורס האקדמי, גם הוא משתנה. מבנה הלמידה יכלול את יחידות הלימוד "הולך נגד הרוח" ו"מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים", והן תהינה להערכה חיצונית. "הולך נגד הרוח" תהיה במסגרת בחינת הבגרות, ו"מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים" תהיה במסגרת מבחן באקדמיה. היחידה "שייכות וזרות" תהיה יחידה להערכה פנימית, הערכה בדרך החקר, באישור ובקרה של הפקוח על הוראת התנ"ך.

המלצה: יש לבחור את ההגשה להערכות החיצוניות, בשנה בה התלמידים לא ניגשים למבחן החיצוני בשתי יחידות החובה בתחום הדעת. החלטה כזו, כבר נעשית לאורך השנים בלימודי ההגבר בתכנית במתווה התכנית הרגילה.

תכנית הלימודים	תכנית לימודי הגבר תכנית חדשה מתשפ"ו	סמל שאלון	תכנית לימודי הגבר חדשה בשילוב סמסטר ראשון בתיכון מתשפ"ו	סמל שאלון
	בנויה משלוש יחידות:		בנויה משלוש יחידות:	
	שתי יחידות להערכה חיצונית:	1371	שתי יחידות להערכה חיצונית:	
	- "הולך נגד הרוח"		- "הולך נגד הרוח" מבחן בגרות	1361
	- "מנהיגות במבחן"			

1351	"מנהיגות במבחן : קריאה בספר שופטים" מבחן באקדמיה			
1373	יחידה להערכה פנימית בדרך החקר - "שייכות וזרות"	1373	להערכה פנימית בדרך החקר - "שייכות וזרות"	
1361	-היחידה "הולך נגד הרוח" שאלון חיצוני	1371	היחידה "הולך נגד הרוח" +	הערכה
1351	- היחידה "מנהיגות במבחן : קריאה בספר שופטים". מבחן באקדמיה בנוס 10 נק' למבחן האקדמי		היחידה "מנהיגות במבחן" שאלון חיצוני	
1373	-היחידה "שייכות וזרות" הערכה פנימית בדרך החקר	1373	-היחידה "שייכות וזרות" הערכה פנימית בדרך החקר	

התכנים

הקורס האקדמי "מנהיגות במבחן : קריאה בספר שופטים", ילמד במסגרת יחידות ההגבר בתנ"ך ממ', ולו זיקה ישירה ליחידה "מנהיגות במבחן". חלק ניכר מפרקי הלימוד ביחידה "מנהיגות במבחן" נכלל בקורס האקדמי. הקורס יעסוק בסוגיית ההנהגה תוך בחינה של סיפורי ההנהגה והשופטים בספר שופטים.

תכני הקורס "מנהיגות במבחן : קריאה בספר שופטים", פותח על ידי פרופ' נועם מזרחי, החוג למקרא מהאוניברסיטה העברית. התכנים, הנושאים ואופיו של הקורס, הותאמו לצרכים הייחודיים של תלמיד התיכון, הודות למשוב המקצועי שקיבלנו מקבוצת המורים האיכותית והמקצועית, שלקחה חלק בקורס הקודם. ההתאמות יאפשרו לתלמידי כיתה הטרוגנית ממוצעת במערכת החינוך, לעמוד בהצלחה באתגר האקדמי של התכנית. הקורס ילמד לאורך שנה אחת במחזור י"א וי"ב, עד למועד הבחינה באוניברסיטה לקראת חודש מאי.

מבנה הקורס ותכני ההוראה "מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים" כוללים:

7. השופטים הקטנים כמסגרת לסיפורי יפתח

8. סיפורי יפתח

9. סיפורי שמשון

10. הנספחים לספר שופטים: פסל מיכה ומסע בני דן, וסיפור פילגש בגבעה.

11. קריאת מאמר אקדמי

1. הרקע (הרצף ההיסטוריוגרפי, מקומו והמבנה

של ספר שופטים, סוגיות ההנהגה, סידור הספרים)

2. המבוא לספר שופטים

3. סיפור עתניאל בן קנו.

4. סיפור אהוד בו גרא ושמגר.

5. סיפור דבורה וברק ושירת דבורה

6. סיפור גדעון ואבימלך

תפקיד המורה

המורה לתנ"ך הוא המורה בקורס המלמד את התלמידים. המורה מלווה ומנחה את התלמידים בהוראה למידה של הקורס במסגרת שעות ההוראה המוקדשות ללימוד יחידות ההגבר. המורים יקבלו גישה מלאה ומראש לאתר הקורס ולתכניו. האתר יספק למורה ערכות מלאות הכוללות מערכי שיעור, מגוון בחנים וחומרי קריאה והעשרה.

המורה יבדוק מראש את כל חומרי הלמידה, וילווה את התלמידים מדי שבוע, בצפייה בסרטונים, בקריאה משותפת איתם של חומרי הקריאה ובווידאו קליטה, הפנמה והבנה של החומר הנלמד.

המורה חייב לקחת חלק בהשתלמות המלווה את הקורס. כמו כן המורה ייקח חלק ביום עיון מקדים, הכולל מפגשי שולחן עגול לסיעור מוחות, כדי לחשוב יחד על הדרכים האפקטיביות ביותר להוראת הקורס והתאמתו בכיתות. בנוסף, יערך ליווי צמוד ושוטף של עוזר הוראה ייעודי מטעם האוניברסיטה, למורים ולתלמידים הלומדים את הקורס, עמו יתקיים שיח משתף בצרכים הנדרשים העולים מהלמידה.

המורה ילווה את תלמידיו בפעילויות השונות שתתקיימנה על ידי האוניברסיטה, כדוגמת הביקור בקמפוס האוניברסיטאי שמטרתו להדגיש את היבטי החיים המקצועיים בקהילה לומדת, או הכנת הביקור של הגורמים מטעם האוניברסיטה בבית הספר, שמטרתו להציף סוגיות העולות במהלך ההוראה השבועית.

הערכה

בשנת תשפ"ו בלבד ההערכה ביחידה, בקורס האקדמי, "מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים" תהיה

כדלקמן:

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

חלק ראשון:

- כל יחידת הלימוד, "מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים", כוללת סדרת בחנים קצרים, שנועדו לוודא ידיעה והבנה של החומרים המוצגים בסרטונים המוקלטים.

- המבחן האקדמי של הקורס כולל שאלות סגורות ("אמריקאית") המבחן יתקיים ב 24.4.26, ויהווה 50% מהציון ביחידה "מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים".

ריכוז הציונים של המבחן שנעשה באקדמיה, יועבר על ידי האקדמיה אל אגף הבחינות. לציון זה יתווספו 10 נקודות בונס.

חלק שני:

- המורה יקיים ארבע הערכות מעצבות למידה לאורך הקורס, המיישמות את הנלמד בקורס. ההערכות תהוונה 50% מהציון בקורס.

- שלוש הערכות מעצבות למידה שונות, המיישמות את הנלמד בקורס, יחד עם מחוון, תשלחנה אל מפמ"ר תנ"ך. תשלחנה שלוש הערכות של שלושה תלמידים מכל כיתה, הלוקחת חלק בלמידה בקורס האקדמי. שלוש הערכות שתשלחנה אל המפמ"ר, תורכבנה מהערכה אחת טובה, שנייה בינונית ושלישית נמוכה. הערכות אלה תשלחנה למפמ"ר תנ"ך עד 29.3.26.

- המורה ישלח מפרט ציונים של כלל התלמידים בכיתה של כל ארבע ההערכות שנעשו בכיתה, וכן את הציון המשוקלל הסופי של הערכות אלה.

מפרט הציונים של כל ארבע ההערכות והציון הסופי, ישלח אל מפמ"ר תנ"ך לקראת סיומו של הקורס עד לתאריך 19.4.26.

- אישור מפרט הציונים של כל כיתה, יעשה על ידי מפמ"ר תנ"ך. המפרט המאושר על ידי, ישלח אל האגף האמון על האקדמיזציה. ממונה אגף אקדמיזציה, ישלח את הציונים במרוכז אל אגף הבחינות.

הציון הסופי ביחידה מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים

קיום שני חלקי ההערכה קרי, ציון הבחינה האקדמאית והציון הכולל של ההערכות הפנימיות, יהוו את הציון הסופי של יחידת הלימוד "מנהיגות במבחן: קריאה בספר שופטים".

ארגון הלמידה

ההערכה החיצונית של יחידות ההגבר החיצוניות, זו במסלול יחידות ההגבר הרגיל וזו במסגרת לימודי ההגבר בשילוב האקדמיה, תתקיים בסוף כיתה י"א. ארגון הלמידה בכל אחת מהמסגרות, זו הרגילה וזו של האקדמיה, יהיה בהתאם.

אלה הבוחרים לעשות את המסלול הרגיל ביחידות ההגבר, יצטרכו להיבחן בשאלון אחד הכולל את היחידה "הולך כנגד הרוח" והיחידה "מנהיגות במבחן", בסוף כיתה י"א או בסוף כיתה י"ב.

אלה הבוחרים במסלול האקדמיה בלבד, הבחינה החיצונית מטעם האקדמיה של היחידה "מנהיגות במבחן": קריאה בספר שופטים", תערך בסוף כיתה י"א, ואת היחידה השנייה "הולך כנגד ברוח" ניתן לעשותה ב"ב לבחירת המורה.

למה התוכנית כדאית לתלמידים?

- ✓ התלמידים זכאים [להכרה אקדמית](#) (אקדמיטציה) על לימודיהם.
- ✓ הלומדים בתוכנית יקבלו בונוס לציון הקורס כשזה יומר לציון בתעודת הבגרות.
- ✓ תכני הלימוד בקורס הם חלק מתכנית הלימודים שכבר קיימת ביחידות ההגבר.
- ✓ התלמידים בקורס הם במעמד סטודנט של המוסד האקדמי. בעבור התלמידים יש בזה התנסות מעצימה כשלעצמה.
- ✓ יוקרה ו"גאוות יחידה" של התלמידים הלומדים, קורס אקדמי במסגרת הלימודים בתיכון ולימודי היחידות המורחבות.

למה התוכנית כדאית למורים?

- ✓ המורים יקבלו הכשרה ייעודית וליווי להנחיית הקורס, שתוכר גם לצורך גמול.
- ✓ המורים ייהנו מחומרי הוראה מקצועיים, הכוללים מערכי שיעור, מצגות, תרגילים ועוד, שיהפכו את מלאכת ההוראה קלה יותר.
- ✓ המורים יזכו להוביל את תלמידיהם בתוכנית ייחודית ראשונה מסוגה בישראל.
- ✓ תכני הלימוד בקורס, הם חלק מתכנית הלימודים שכבר קיימת ביחידות ההגבר.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

מדינת ישראל
משרד החינוך

✓ יוקרה ופרסטיז' ללימודי יחידות ההגבר בתנ"ך ממ'.

בכל שאלה נוספת אפשר לפנות לח"מ.

מאחלת לכולנו, מורים ותלמידים, חוויית הוראה, למידה והערכה מעשירה וחדשנית, בלימודי יחידות ההגבר בתחום הדעת תנ"ך ממ'.

בכבוד רב,
ד"ר טלי יניב

מפמ"ר תנ"ך בחינוך הממלכתי

העתקים:

ד"ר טלי יניב- יושבת ראש המזכירות הפדגוגית

דוד גל- מנהל אגף הבחינות

שימי ביטון -ממונה אגף אקדמיזציה